

Na osnovu člana 67. Statuta UNIQA Osiguranja d.d. Sarajevo broj OPU-IP 199/2018 od 20.04.2018. godine, OPI-IP 652/2018 od 15.10.2018. godine i OPU-IP 1062/2021 od 01.11.2021. godine, određaba Zakona o osiguranju FBiH (Sl. novine FBiH 23/17 i 103/21) i člana 9. tačka 1. Odluka o dodatnoj dokumentaciji, vrsti i sadržaju akata poslovne politike koja se dostavljaju uz zahtjev za izdavanje odobrenja za rad (Sl. novine FBiH 84/17 i 15/19), a po dobijenoj saglasnosti Rješenjem Agencija za nadzor Federacije FBiH, broj 02-07.03-04-3744/24 od 14.10.2024. godine Uprava Društva dana 21.10.2024. godine donosi:

Opće uslove za kasko osiguranje cestovnih vozila

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Primjena uslova

- Ovi Opći uslovi za kasko osiguranje cestovnih vozila (u daljem tekstu: Uslovi) sastavni su dio Ugovora o kasko osiguranju cestovnih vozila (u daljem tekstu: ugovor o osiguranju), kojeg Ugovarač osiguranja zaključuje sa UNIQA Osiguranjem d.d. Sarajevo (u daljem tekstu: Osiguravač).
- Ovim Uslovima regulišu se obaveze između Ugovarača osiguranja, Osiguranika i Osiguravača za sljedeće obime osiguravajućeg pokrivanja:
 - Osnovno osiguranje koje se može zaključiti kao:
 - potpuno kasko osiguranje,
 - posebni oblici kasko osiguranja.
 - Dopunsko osiguranje koje uključuje:
 - osiguranje od rizika loma i ostalih opasnosti,
 - osiguranje prtljage i putnih kolekcija, uzoraka robe i drugih stvari u motornim vozilima.
- Ove Opće odredbe odnose se na sve osigurane rizike koji se osiguravaju po ovim Uslovima, ako drugačije nije propisano u dijelu I i II ovih Uslova.
- U Dijelu I i II ovih Uslova utvrđene su odredbe koje se odnose posebno na osnovna i dopunska osiguranja.
- Pojedini izrazi u ovim Uslovima imaju ova značenja:
 - Osiguravač - UNIQA Osiguranje d.d. Sarajevo sa kojim je zaključen ugovor o osiguranju.
 - Ugovarač osiguranja - lice koje je sa Osiguravačem zaključilo ugovor o osiguranju.
 - Osiguranik - lice čija je stvar, odnosno imovinski interes osiguran i kome pripadaju prava iz osiguranja.
 - Predmet osiguranja - sve vrste motornih vozila sa standardno ugrađenim dijelovima i opremom od strane proizvođača, kao i druge osigurane stvari u vozilu i na vozilu.
 - Osigurani slučaj - budući neizvjestan i neovisan od isključive volje Ugovarača osiguranja ili Osiguranika, štetni događaj koji ima za posljedicu nastanak štete pokrivene ugovorom o osiguranju.
 - Suma osiguranja - iznos na koji je stvar, odnosno imovinski interes osiguran.
 - Franšiza - dio štete koji na osnovu zaključenog ugovora o osiguranju pada na teret Osiguranika.
 - Totalna šteta - oštećenje vozila kada je popravak ekonomski neisplativ ili tehnički neizvodiv.
 - Premija - iznos koji se plaća za osiguranje po ugovoru o osiguranju.
 - Polisa - isprava o ugovoru o osiguranju.
 - Ponuda je pismeni obrazac Osiguravača na kojem podnositelj ponude izjavljuje svoju volju za zaključenje ugovora o osiguranju. Ponuda može biti učinjena i usmeno ili putem internet platforme na web stranici.

Član 2.

Zaključenje ugovora o osiguranju

- Ugovor o osiguranju može zaključiti pravna ili fizička osoba koja ima interes da se ne dogodi osiguran slučaj, jer bi u suprotnom pretrpjela materijalni gubitak.
- Ugovor o osiguranju kasko osiguranja cestovnih vozila može se zaključiti kao:
 - Individualno
 - Grupno osiguranje uz uslov da je minimalan broj vozila 6.
- Ugovor o osiguranju može se zaključiti:
 - sa određenim rokom trajanja kao jednogodišnje osiguranje, ispodgodišnje ili višegodišnje osiguranje.
 - sa neodređenim trajanjem osiguranja, pri čemu se ugovor o osiguranju automatski obnavlja iz godine u godinu sve dok ga koja od ugovornih strana pismeno ne otkáže.
- Pri ugovaranju osiguranja sa neodređenim rokom trajanja Ugovaraču osiguranja se može odobriti popust na premiju osiguranja u skladu sa Cjenikom premija.

- U slučaju ugovaranja popusta iz prethodnog stava ovog člana, smatraće se da je Ugovarač osiguranja u obavezi da ugovor o osiguranju, održi na snazi najmanje 2 (dvije) godine.
- Ukoliko Ugovarač osiguranja izjavi da raskida ugovor prije isteka roka iz prethodnog stava ovog člana, dužan je da Osiguravaču uplati iznos odobrenih popusta na premiju osiguranja iz prethodnih godina, a po osnovu iz stava 4. ovog člana.
- Iznos odobrenih popusta iz prethodnog stava, Osiguravač obračunava tako što odobreni popust na premiju za tekuću godinu osiguranja u kojoj se ugovor raskida, množi sa jedan ili dva u zavisnosti u kojoj godini se vrši raskid ugovora o osiguranju. U slučaju da Ugovarač osiguranja raskida ugovor u trećoj ili narednim godinama, nema obavezu povrata iznosa odobrenog popusta za neodređeno trajanje osiguranja.
- U slučaju plaćanja premije u ratama, iznos popusta u tekućoj godini raskida obračunava se po sistemu pro rata temporis.
- Iznos odobrenog popusta Osiguranik je dužan da plati u roku od 5 (pet) dana od dana prijema obračuna ukupno odobrenih popusta.
- Ugovor o osiguranju zaključuje se na temelju pismene ili usmene ponude ili ponude na internet platformi na web stranici.
- Ugovor o osiguranju zaključen je kada ugovarač i Osiguravač potpišu polisnu osiguranja.
- Ugovarač osiguranja usmenu ponudu potvrđuje uplatom iznosa premije.
- Ponuđač koji je prihvatio usmene ponude potvrdio uplatom premije ima pravo u roku od 14 dana od učinjene ponude, bez navođenja posebnog razloga, odustatu od osiguranja obavještanjem Osiguravača i tražiti povrat uplaćene premije umanjene za troškove obrade ponude Osiguravača, ukoliko nije bilo oštetnog zahtjeva.
- Ugovarač osiguranja/ osiguranik/ korisnik osiguranja saglasan je da sve obavijesti vezano za zaključenju polisnu osiguranja, kao i druge propagandne obavijesti od Osiguravača može dobiti putem sms-a ili elektronske pošte ako je iste dao prilikom zaključenja ugovora o osiguranju ili njegovog trajanja.
- Ugovarač osiguranja / osiguranik/ korisnik osiguranja daju izričitu saglasnost Osiguravaču za prikupljanje, obradu, prenos i korištenje ličnih podataka u svrhu zaključenja i izvršenja ugovora o osiguranju.
- Odredbe stava 9. i 10. ovog člana primjenjuju se i kad se mijenja postojeći ugovor o osiguranju.
- Ako se ugovor o osiguranju zaključuje u korist treće osobe, Osiguravač može prihvatiti ponudu za osiguranje samo ako ponuđač podnese ovjerenu pismenu punomoć vlasnika vozila.
- Ako je Osiguranik u prethodnoj godini osiguranja pokušao ili prevarem ostvario pravo na naknadu štete, Osiguravač može odbiti njegov zahtjev za obnovu osiguranja.

Član 3.

Polisa osiguranja

- U polisni osiguranja navode se sljedeći podaci:
 - ugovorne strane,
 - predmet osiguranja,
 - obim osiguravajućeg pokrivanja,
 - trajanje osiguranja,
 - suma osiguranja,
 - doplaci/ popusti, bonusi/ malusi,
 - premija osiguranja,
 - posebne napomene / klauzule,
 - datum ispostavljanja polise,
 - potpisi ugovornih strana.
- Osiguravač je dužan upozoriti Ugovarača osiguranja da su ovi Uslovi sastavni dio ugovora i predati mu njihov tekst.
- Izvršenje obaveza iz prethodnog stava mora biti konstatovano na polisni.
- U slučaju neslaganja neke odredbe ovih Uslova i neke odredbe polise primjenit će se odredba polise, a u slu-

čaju neslaganja neke štampane odredbe polise i neke njene rukopisne odredbe, primjenit će se ova posljednja.

- Prema sporazumu Ugovarača osiguranja, polisa može glasiti na određenu osobu, po naredbi ili na donosioca.

Član 4.

Početak i prestanak obaveze Osiguravača

- Obaveza Osiguravača iz ugovora o osiguranju počinje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao početak osiguranja ako je do tog dana plaćena premija ili prva rata premije, odnosno po isteku 24-tog sata dana kada je premija plaćena, ako nije drugačije ugovoreno.
- Ako je ugovoreno odgođeno plaćanje u polisni osiguranja, a Osiguranik nije izvršio svoju obavezu plaćanja premije ili rate premije u ugovorenom roku, obaveza Osiguravača za naknadu štete počinje po isteku 24-tog sata dana kada je Osiguranik uplatio premiju ili prvu ratu premije.
- Obaveza Osiguravača prestaje po isteku 24-tog sata dana koji je u ispravi o osiguranju naveden kao dan isteka osiguranja.
- Obaveza Osiguravača iz ugovora o osiguranju prestaje, bez obzira na ugovoreni prestanak osiguranja u sljedećim slučajevima:
 - uništenjem vozila, (totalna šteta),
 - isplatom naknade po ostvarenom riziku krađe,
 - prodajom vozila,
 - raskidom ugovora.

Član 5.

Promjene vlasnika vozila i valjanost ugovora o osiguranju

- Promjenom nosioca prava vlasništva na osiguranom vozilu ugovor o osiguranju prestaje 24-tog sata dana kada je novi korisnik odnosno vlasnik preuzeo vozilo.
- Prethodni vlasnik nema pravo na povrat premije za neiskorišteno vrijeme trajanja osiguranja ukoliko se u proteklom periodu ostvario osiguran slučaj.
- Na izričit pismeni zahtjev Osiguranika - prethodnog vlasnika, prava i obaveze iz ugovora o osiguranju mogu se prenijeti na novog vlasnika i trajaju do isteka tekućeg perioda osiguranja.
- Odredbe ovog člana se primjenjuju i kad je jednom polisom osigurano više vozila.
- Ako dođe do promjene vlasnika vozila na osnovu nasljeđivanja prava i obaveze iz ugovora o osiguranju trajaju do isteka perioda osiguranja.

Član 6.

Premija osiguranja i posljedice neplaćanja premije

- Premija osiguranja utvrđuje se primjenom premijskih stopa iz Cjenika premija Osiguravača, korigovanih za bonus i malus, i odgovarajuće doplatke i popuste na premiju osiguranja.
- Ugovarač osiguranja dužan je platiti premiju osiguranja, ali je Osiguravač dužan primiti uplatu premije od svake osobe koja ima pravni interes da ona bude plaćena.
- Premija se plaća u ugovorenim rokovima, a ako treba da se uplati odjednom, plaća se prilikom zaključenja ugovora.
- Ako Ugovarač osiguranja ne plati premiju u ugovorenom roku, Osiguravač može obračunati zateznu kamatu.
- Premija se plaća putem pošte ili banke na račun Osiguravača. Plaćanje se smatra izvršenim kada je Ugovarač dao nalog za plaćanje banci, pošti ili nekoj drugoj ustanovi za platni promet.
- Ako Ugovarač osiguranja premiju, koja je dospjela nakon zaključenja ugovora, ne plati do dospelosti, niti to učini koja druga zainteresovana osoba, ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu nakon isteka roka od 30 dana od dana kada je Ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo Osiguravača s izvještajem o dospelosti premije.
- Kod višegodišnjih ugovora premija se obračunava godišnje.

Član 7.

Vraćanje premije

1. Plaćena premija može biti vraćena u slučaju:

- 1) Uništenja ili nestanka vozila
 - Ako osigurana stvar bude uništena prije početka obaveze Osiguravača, Ugovaraču osiguranja vraća se cijeli iznos plaćene premije.
 - Ako osigurana stvar bude uništena poslije početka obaveze Osiguravača od rizika koji nisu obuhvaćeni osiguranjem ili je totalna šteta naknađena iz osnova osiguranja od odgovornosti štetnika, Ugovaraču osiguranja se vraća iznos premije za preostalo vrijeme trajanja osiguranja od dana kada Osiguravač primi pismeni zahtjev Ugovarača osiguranja, ukoliko se u proteklom periodu trajanja osiguranja nije ostvario osigurani slučaj.
 - Ako osigurana stvar bude uništena poslije početka obaveze Osiguravača od rizika obuhvaćenih osiguranjem, Osiguravaču pripada cijeli iznos premije za tekuću godinu osiguranja. Kod višegodišnjih osiguranja, Osiguravaču pripada cijeli iznos premije za protekle godine osiguranja uključujući i godinu u kojoj se desio osigurani slučaj.
 - 2) Odjave vozila
 - Ako se vozilo odjavi kod nadležnog organa uz predaju registarskih tablica, osiguranje se može otkazati i premija se vraća za preostalo vrijeme trajanja osiguranja, ako Osiguravač do toga vremena nije platio naknadu iz osiguranja i ako se nije desio osigurani slučaj.
 - 3) Prekida trajanja osiguranja
Premija se vraća Ugovaraču osiguranja na njegov pismeni zahtjev, za preostalo vrijeme trajanja osiguranja, ako Osiguravač do toga vremena nije platio naknadu iz osiguranja i ako se nije desio osigurani slučaj. Ako Ugovarač osiguranja izjavi da raskida višegodišnji ugovor o osiguranju dužan je Osiguravaču vratiti iznos odobrenih popusta na premije za višegodišnje osiguranje iz prethodnih godina.
 - Ako Ugovarač osiguranja izjavi da raskida ugovor s neodređenim trajanjem dužan je Osiguravaču vratiti iznos odobrenih popusta na premije za neodređeno trajanje osiguranja na način kako je definisano u Članu 2. ovih Uslova.
2. Premija za neiskorišteno vrijeme trajanja osiguranja može se vratiti samo ako je zaključeno kasko osiguranje s trajanjem od najmanje godinu dana i ako se do dana prekida osiguranja nije desio osigurani slučaj.

Član 8.

Obaveza Osiguravatelja kad nastupi osigurani slučaj

1. Kada nastupi osigurani slučaj, Osiguravatelj je dužan da:
 - a) odmah preduzme sve mjere koje su u njegovoj moći radi otklanjanja i smanjenja štete, da oštećenu osiguranu stvar obezbijedi od daljih oštećenja i da se pri tome pridržava uputstava koje mu da Osiguravatelj, odnosno njegov predstavnik, u svim slučajevima, osim u slučajevima predviđenim tačkom c) ovog člana, odmah po saznanju prijavi nadležnom organu policije nastanak štete odnosno osiguranog slučaja. Potvrda o prijavi nadležnom organu policije prilaže se uz prijavu osiguranog slučaja,
 - b) Obaveza prijave nastale štete nadležnom organu policije kako je definisano tačkom b) ovog člana neće se primjenjivati u slučaju:
 - Oštećenja vjetrobranskog stakla osiguranog vozila tokom vožnje,
 - Oštećenja osiguranog vozila u stanju mirovanja u kojem je učestvovalo drugo vozilo (vozilo štetnika) koje nije identifikovano i iz kojeg nije moguće utvrditi pravo subrogacije tj. prelaz Osiguravateljevih prava prema odgovornom licu na Osiguravača, i pod uvjetom da je polisom osiguranja ugovoren i plaćen doplatka za isključenje obaveze prijave štete nadležnom organu policije, sa limitom pokrivanja do 2.000,00 KM. Doplatka za isključenje obaveze prijave štete nadležnom organu policije mora biti ugovoren i iskazan na polis osiguranja.
 - c) odmah, a najkasnije u roku od tri dana po saznanju, prijavi Osiguravaču nastali osigurani slučaj sa što preciznijim navođenjem činjeničnog stanja kao i prijaviti pokretanje s tim u vezi postojećeg upravnog ili sudskog postupka,
 - d) fotografisati i mjesto nastanka osiguranog slučaja sa najmanje 4 (četiri) fotografije iz kojih bi se jasno vidi mjesto nesreće i oštećenja na vozilu ili vozilima i iste dostaviti uz prijavu osiguranog slučaja,
 - e) osigurane štete nastale krađom, vandalizmom, osobno ili preko vozača odmah prijaviti najbližoj

- policijskoj stanici. Potvrda o prijavi policiji prilaže se uz prijavu osiguranog slučaja,
- g) saobraćajnu nezgodu, udar u divljač ili domaću životinju, osobno ili preko vozača, odmah prijaviti najbližoj policijskoj stanici.
2. Ako je nastupio osigurani slučaj krađe vozila, Osiguravatelj je prilikom pismene prijave štete dužan predočiti Osiguravaču:
 - sve primjerke originalnih ključeva za vozilo koji su postojali u trenutku proizvodnje vozila i njegovog prvog stavljanja u promet,
 - sve primjerke originalnih ključeva za multi lock koji su postojali u trenutku proizvodnje multi lock-a i njegovog stavljanja u promet ili sve primjerke ključeva drugih sigurnosnih sistema koje je vozilo posjedovalo,
 - originalnu saobraćajnu dozvolu odnosno Potvrdu o registraciji i Potvrdu o vlasništvu,
 - odmah po nastanku osiguranog slučaja, odnosno kada je to moguće, podnese Osiguravaču popis uništenih odnosno oštećenih stvari uz približno naznačenje njihove vrijednosti,
 - do dolaska predstavnika Osiguravača na mjesto događaja ili do oštećene stvari, ne promijeni stanje oštećenih odnosno uništenih stvari, osim ako je promjena neophodna u javnom interesu ili radi smanjenja odnosno sprečavanja uvećanja štete.
3. Osiguravatelj je dužan da Osiguravaču pruži sve podatke sa kojima raspolaže, a koji su neophodni za utvrđivanje uzroka, obima i visine štete. Osiguravatelj može isto tako zahtijevati da mu Osiguravatelj pribavi i druge dokaze, ukoliko je to potrebno i opravdano radi utvrđivanja uzroka, obima i visine štete, a naročito dokaz da je Osiguravatelj prijavio nastanak događaja nadležnom organu u svim slučajevima u kojima je to dužan da učini.
4. Ako Osiguravatelj ne izvrši u određeno vrijeme svoje obaveze obavještanja Osiguravača i obavezni iz stava 1. ovog člana, dužan je nadoknaditi Osiguravaču štetu koju bi ovaj zbog toga imao.
5. Obaveze navedene u stavu 1. ovog člana jednako se odnose na ugovarača osiguranja, osiguravatelja, lice kojem je vozilo dato u najam kao i na ovlaštenog vozača/korisnika.

Član 9.

Utvrđivanje, procjena i vještačenje štete

1. Po prijemu prijave o nastalom osiguranom slučaju Osiguravatelj je dužan da najkasnije u roku od tri dana pristupi utvrđivanju i procjeni štete, u suprotnom slučaju Osiguravatelj može početi sa otklanjanjem štete pod uslovom da prethodno obezbijedi dokaze o nastanku osiguranog slučaja i obimu štete.
2. Štetu utvrđuju i procjenjuju zajedno Osiguravatelj i Osiguravač, odnosno njihovi ovlašteni predstavnici.
3. U slučaju da se Osiguravatelj i Osiguravač ne slože pri utvrđivanju i procjeni štete, svaka od ugovornih strana može zatražiti da štetu procijene stručnjaci (vještaci).
4. Svaka od ugovornih strana pismeno imenuje svog vještaka. Za vještaka se mogu imenovati osobe koje nisu zaposlenici kod Osiguravača odnosno Osiguravatelja. Prije početka vještačenja oba imenovana vještaka biraju trećeg vještaka kao predsjednika.
5. Predmet vještačenja mogu biti samo sporne činjenice. Koje će sporne činjenice biti predmet vještačenja, u svakom pojedinom slučaju određuju Osiguravatelj i Osiguravač pismenim sporazumom o ustupanju predmeta vještacima.
6. Nalaz vještaka je konačan i obavezuje ugovorne strane, a može se pobijati samo u slučaju računске greške.
7. Svaka ugovorna strana snosi troškove svog vještaka. Troškove predsjednika snose obje strane podjednako.
8. Na iznos naknade štete od utjecaja će biti i porezni status osiguravatelja ili ako je ugovoreno porezni status ugovarača osiguranja u smislu Zakona o porezu na dodatnu vrijednost i njegova prava na odbitak PDV-a kao pretporeza.

Član 10.

Učešće Osiguravatelja u šteti (franšiza)

Ugovorena odbitna franšiza

1. Osiguranje se može zaključiti sa franšizom – ugovorenim učešćem Osiguravatelja u nastaloj šteti.
2. Odbitna franšiza iznosi 5% od iznosa utvrđene visine naknade iz osiguranja, ali ne može iznositi manje od 300,00 KM. Iznos franšize se primjenjuje za svaki pojedini rizik.
3. Iznos ugovorene franšize ne može biti manji od 300,00 KM, osim ako drugačije nije ugovoreno.

Obavezna odbitna franšiza

4. Neovisno o ugovorenoj odbitnoj franšizi koja je regulisana tačkama 1., 2. i 3. ovog člana, kod ugovaranja osiguranja na ugovorenu vrijednost obavezno je učešće Osiguravatelja u totalnoj šteti (franšiza) 10% od

iznosa štete – obavezna odbitna franšiza.

5. Obaveznu odbitnu franšizu iz člana 10. stav 4. ovih Uslova nije moguće otkupiti.

Zajedničke odredbe o ugovorenoj odbitnoj i obaveznoj odbitnoj franšizi

6. Prilikom obračuna naknade iz osiguranja koja se ima isplatiti Osiguravatelju, iznos naknade se prvo umanjuje za obaveznu odbitnu franšizu, a potom se na ostatak iznosa primjenjuje ugovorena odbitna franšiza, ako je ista ugovorena.
7. U slučaju da utvrđeni iznos štete ne prelazi iznos franšize, naknada iz osiguranja se ne isplaćuje.

Član 11.

Pravna situacija poslije nastanka osiguranog slučaja

1. U slučaju oštećenja vozila (djelomična šteta) i isplate iz osiguranja, vozilo ostaje i dalje osigurano u visini njegove vrijednosti u smislu ovih Uslova.
2. U slučaju uništenja (totalna šteta) ili nestanka vozila osiguranje prestaje po samom zakonu.
3. Odredbe stava 1. i 2. ovog člana odnose se i na ostale osigurane stvari, osim kod onih stvari za koje je drugačije ugovoreno.

Član 12.

Isplata naknade iz osiguranja

1. Kad se dogodi osigurani slučaj, Osiguravatelj je dužan isplatiti naknadu u ugovorenom roku koji ne može biti duži od 14 dana, računajući od dana podnošenja zahtjeva, odnosno zaprimanja dokumentacije navedene u članu 8. ovih Uslova.
2. Izuzetno, ako se ne može utvrditi obaveza ili visina isplate, navedeni rok počinje teći od dana utvrđivanja obaveze i visine isplate.
3. Ukoliko Osiguravatelj ne isplati naknadu u roku iz stava 1. i 2. ovog člana, obavezan je da za zakašnjenje isplate plati zatezne kamate po propisanim stopama.
4. U slučaju da postoje založna prava i ostala prava po polis osiguranja, Osiguravatelj ne može isplatiti naknadu Osiguravatelju bez saglasnosti nosilaca tih prava, ako su nosioci tih prava označeni na polis. Osobe koje raspolažu tim pravima mogu zahtijevati neposredno od Osiguravača da im u granicama sume osiguranja i prema zakonskom redu isplati njihova potraživanja.
5. Međutim, ako u trenutku isplate Osiguravatelj nije znao niti je mogao znati za ta prava, izvršena isplata naknade Osiguravatelju ostaje pravovaljana.

Član 13.

Subrogacija - prelaz osiguravateljevih prava prema odgovornom licu na Osiguravača

1. Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na Osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade, sva Osiguravateljeva prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu.
2. Ako je krivicom Osiguravatelja onemogućen ovaj prelaz prava na Osiguravača, u potpunosti ili djelomično, Osiguravatelj se oslobađa u odgovarajućoj mjeri svoje obaveze prema Osiguravatelju.
3. Prelaz prava sa Osiguravatelja na Osiguravača ne može biti na štetu Osiguravatelja, te ako je naknada koju je Osiguravatelj dobio od Osiguravača iz bilo kog razloga niža od štete koju je pretrpio, Osiguravatelj ima pravo da mu se iz sredstava odgovornog lica isplati ostatak naknade prije isplate Osiguravateljevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na njega.
4. Izuzetno od odredbi o prelazu Osiguravateljevih prava, ova prava ne prelaze na Osiguravača ako je štetu prouzrokovao supružnik, djeca Osiguravatelja, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik Osiguravatelja, ili osoba koja sa Osiguravateljom živi u zajedničkom domaćinstvu, zaposlenik Osiguravatelja, te opunomoćenik Osiguravatelja, osim ako su ta lica štetu prouzrokovala namjerno.
5. Ali ako je neko od lica pomenutih u prethodnom stavu bilo osigurano od odgovornosti, Osiguravatelj može zahtijevati od njegovog Osiguravača naknadu iznosa koji je isplatio Osiguravatelju.

Član 14.

Teritorijalno pokrivenje

1. Osiguranje vrijedi za vrijeme dok se vozilo nalazi na teritoriji BiH i ostalih evropskih zemalja članica sistema zelene karte, ako se drugačije ne ugovori.

Član 15.

Promjena adrese - naziva (firme)

1. Ugovarač osiguranja dužan je o promjeni imena ili adrese, odnosno promjeni naziva – naziva firme ili adrese sjiđestati obavijestiti Osiguravača u roku od 15 dana od dana nastale promjene.
2. Ako Ugovarač osiguranja ne obavijesti Osiguravača o promjeni iz prethodnog stava, za valjanost obavijesti dovoljno je da je Osiguravač uputio Osiguravatelju

preporučeno pismo prema posljednjim podacima kojima raspolaže. Obavještenje vrijedi od dana od kojega bi u normalnim okolnostima vrijedilo da nije bilo promjena iz prethodnog stava.

Član 16.

Način obavještanja

1. Sva obavještenja i prijave koje je Ugovarač osiguranja dužan dati u smislu odredbi ovih Uslova osiguranja imaju se pismeno potvrditi ako su dati usmeno, telefonom, telegramom ili na koji drugi način.
2. Kao dan prijema obavještenja odnosno prijave, smatra se dan kad je primljena obavještenje, odnosno prijava. Ako se obavještenje, odnosno prijava šalje preporučeno, kao dan primitka smatra se dan predaje pošti.
3. Sporazumi koji se odnose na sadržaj ugovora vrijede samo ako su zaključeni pismeno.
4. Ugovarač osiguranja / Osiguraničnik/korisnik, saglasan je da sve obavijesti vezano za zaključenu polisu osiguranja, kao i druge propagandne obavijesti od Osiguravača prima putem sms poruke i/ili elektronske pošte ako je iste dao prilikom zaključenja ugovora o osiguranju.
5. Ugovarač osiguranja / Osiguraničnik/korisnik daju izričitu saglasnost Osiguravaču za prikupljanje, obradu, prenos i korištenje ličnih podataka u svrhu zaključenja i izvršenja ugovora o osiguranju.

Član 17.

Izmjena uslova osiguranja i cjenika premija

1. Ako Osiguravač izmjeni uslove osiguranja ili cjenik premija dužan je o tome pismeno ili na drugi pogodan način obavijestiti Ugovarača osiguranja najkasnije 60 dana prije isteka tekuće godine osiguranja.
2. Odredba iz prethodnog stava primjenjuje se kod svih osiguranja zaključenih na period osiguranja duži od godinu dana.
3. Ukoliko Ugovarač osiguranja ne želi prihvatiti izmjene, o tome pismeno obavještava Osiguravača u roku od 60 dana od dana prijema obavještenja o promjeni. U tom slučaju ugovor o osiguranju prestaje istekom tekuće godine osiguranja.
4. Ako Ugovarač osiguranja ne otkaze ugovor o osiguranju u roku iz stava 3. ovoga člana, ugovor o osiguranju se početkom sljedećeg perioda osiguranja mijenja u skladu s izvršenim promjenama u uslovima osiguranja, odnosno cjeniku premija.
5. Na ugovore o osiguranju zaključene na period do jedne godine primjenjuju se uslovi važeći u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju sve do isteka.

Član 18.

Otkaz ugovora o osiguranju

1. Ako je ugovor o osiguranju zaključen na rok duži od 5 godina, svaka ugovorna strana može otkazati ugovor o osiguranju, obavještavajući drugu ugovornu stranu pismenim putem najkasnije 6 mjeseci prije isteka ugovora o osiguranju.
2. Ako je ugovor o osiguranju zaključen sa neodređenim rokom trajanja svaka strana može raskinuti sa danom dospelosti premije, obavještavajući pismenim putem drugu stranu najkasnije tri mjeseca prije dospelosti premije.

DIO I.

OSNOVNO OSIGURANJE – POTPUNO I POSEBNI OBLICI KASKO OSIGURANJA CESTOVNIH VOZILA

Član 19.

Potpuno kasko osiguranje cestovnih vozila

1. Predmet potpunog kasko osiguranja u smislu ovih Uslova su sve vrste motornih, priključnih i radnih vozila i radnih mašina (u daljem tekstu vozila i mašina) i njihovi sastavni dijelovi. Sastavnim dijelovima i opremom vozila smatraju se:
 - 1) alat, pribor i rezervni dijelovi standardno isporučeni za taj tip vozila,
 - 2) radio aparat koji proizvođač standardno isporučuje za taj tip vozila,
 - 3) uređaj za obezbjeđenje od krađe, sigurnosni trogao, sigurnosni pojasevi, tahograf, uže odnosno ruda za vuču, oprema za pružanje prve pomoći, rezervne sijalice, dodatna spoljna i unutrašnja ogledala i lampe, žmigavci za obilježavanje vozila zaustavljenog noću na cesti i halogena svjetla, maglenke, grijač zadnjeg stakla, brisač zadnjeg stakla, naslon za glavu, lanci za snijeg, aparat za gašenje požara na vozilima za prevoz lako zapaljivih i eksplozivnih materijala i vatrogasne naprave u vozilu.
2. Ako se, uz potpuno kasko osiguranje posebno ugovori, predmet osiguranja mogu biti stvari:
 - 1) alat, dodatna oprema, priključni uređaji, pribor i rezervni dijelovi koji se ne smatraju sastavnim dijelovima vozila,

- 2) audio i video aparati i uređaji, navigacijski uređaji, klima uređaji, plinski uređaj za pogon motora, uključujući i radio aparate i stanice, koji nisu ugrađeni od strane proizvođača,
 - 3) reklamni natpisi u vozilu i na vozilu.
3. Sastavnim dijelovima radio i video uređaja, radio aparata, autoteleфона i navigacijskih uređaja smatraju se i pripadajuća antena i zvučnici.
 4. Osiguranjem su obuhvaćene štete koje nastanu za vrijeme dok su dijelovi, alat i oprema za koje je osiguranje posebno ugovoreno, pričvršćeni na vozilu ili se nalaze u zaključanom vozilu.

Član 20.

Osigurani rizici potpunog kasko osiguranja

Osnovni rizici

1. Kod potpunog kasko osiguranja vozila, Osiguravač je dužan da nadoknadi štetu nastalu usljed sljedećih opasnosti:
 - 1) Saobraćajna nezgoda
Saobraćajnom nezgodom se smatra:
 - a) Saobraćajnom nezgodom u smislu ovih Uslova se podrazumijeva: sudar, udar, prevrnuće, iskliznuće, suravanje, kao i ostala uništenja odnosno oštećenja prouzrokovana od iznenadnih događaja spolja pod dejstvom mehaničke sile, kao i oštećenja prouzrokovana iznenadnim termičkim ili hemijskim djelovanjem spolja.
 - b) Ukoliko se radi o saobraćajnoj nezgodi, u kojoj je učestvovalo više od jednog vozila, a najmanje jedno vozilo je bilo parkirano, pokriće postoji isključivo uz službeni zapisnik nadležnog organa kojim je evidentiran uzrok i oštećenja i štetna posljedica.
 - c) U slučaju saobraćajne nezgode u kojoj je učestvovalo samo jedno vozilo, a nastala je prevrnućem, iskliznućem, suravanjem vozila, lice koje je upravljalo vozilo je obavezno obavijestiti nadležni organ policije, te poduzeti sve druge mjere predviđene članom 8. stav 1. ovih Uslova.
 - 2) Pad ili udar nekog predmeta
Pad ili udar nekog predmeta, pod uslovom da taj predmet nije sastavni dio predmeta osiguranja. Šteta nastala uslijed ovog rizika, pokrivena je isključivo ukoliko postoji službeni zapisnik nadležnog organa kojim se evidentira uzrok i štetna posljedica, osim ukoliko se šteta ne odnosi na oštećenje vjetrobranskog stakla.
 - 3) Požar
Požarom se smatra vatra nastala iznenada ili neočekivano. Osiguranjem je pokrivena šteta koja je nastala pregrijevanjem električne instalacije na vozilu, samo ako se razvio požar.
 - 4) Udar groma
Osiguranje od udara groma obuhvata štete koje prouzrokuje grom dejstvom snage ili toplote.
 - 5) Eksplozija
Osiguranjem se, u smislu ovih Uslova, izuzev eksplozije od nuklearne energije, smatra iznenadno ispoljavanje sile zasnovane na težnji pare ili gasova za proširenjem. Osiguranjem nisu obuhvaćene eksplozije usljed eksploziva, eksplozivnih naprava, mina, torpeda, bombi, metaka svih kalibara ili drugih oružja.
 - 6) Oluja
Olujom se smatra vjeter brzine 17,2 metra u sekundi, odnosno 62 km na čas (jačine 8 stepeni po Boforovoj skali) ili više.
 - 7) Grad (tuča)
Osiguranjem su obuhvaćene štete nastale uslijed neposrednog udara grada.
 - 8) Snježna lavina
Snježnom lavinom se smatra snježna masa u pokretu, koja se otkida sa planinskih strana. Osiguranjem su obuhvaćene štete prouzrokovane djelovanjem vazdušnog pritiska od snježne lavine.
 - 9) Pad letjelice
Smatra se da je nastao osigurani slučaj pada letjelice ako se od neposrednog udara letjelice ili njezinih dijelova, kao i bilo čega iz letjelice, osigurana stvar ošteti ili uništi.
 - 10) Manifestacije i demonstracije
Manifestacije i demonstracije u smislu ovih Uslova su organizovano ili spontano javno ispoljavanje raspoloženja grupe građana. Smatra se da je nastao osigurani slučaj manifestacije ili demonstracije ako je osigurana stvar uništena ili oštećena na bilo koji način djelovanjem manifestanata odnosno demonstranata. Osiguranjem nisu obuhvaćene štete koje nastanu na osiguranim stvarima djelovanjem učesnika manifestacija ili demonstracija, ukoliko javno ispoljavanje njihovog raspoloženja ima za cilj svrgavanje po-

stojeće vlasti i preuzimanje vlasti ili je upereno protiv vlasti ili poprimilo karakter takvog i toliko ugrožavanja javnog mira, života, zdravlja i imovine ljudi i funkcionisanja komunalnog sistema, da prijete da se pretvori u proteste i pobunu.

- 11) Vandalizam
Zlonamjerni postupak ili objest trećih lica.
 - 12) Oštećenje tapaciranih dijelova vozila
Oštećenje tapaciranih dijelova vozila, ako je oštećenje prouzrokovano prilikom pružanja pomoći licima koja su povrijeđena u saobraćajnoj nezgodi ili na neki drugi način.
 - 13) Sprečavanje veće štete na osiguranoj stvari
Namjerno prouzrokovana šteta na osiguranoj stvari, u cilju sprečavanja veće štete na toj ili drugoj stvari ili licima.
 - 14) Krađa, provalna krađa, protivpravno oduzimanje vozila, razbojnička krađa, razbojništvo
Krađa, provalna krađa, protivpravno oduzimanje vozila u namjeri da se upotrijebi za vožnju, razbojnička krađa i razbojništvo, što za posledicu ima oduzimanje predmeta osiguranja. Smatra se da je vozilo nestalo ako se ne pronađe u roku od 30 dana računajući od dana prijave nestanka vozila nadležnom odjelu Ministarstva unutrašnjih poslova. Štete nastale usljed krađe dijelova vozila, kao i usljed krađe alata, pribora, rezervnih i drugih standardnih i naknadno ili nestandardno ugrađenih dijelova, nisu obuhvaćene osiguranjem čak ni ako su dijelovi, u trenutku izvršenja krađe bili pričvršćeni na vozilu, ili ako su se nalazili u zaključanom vozilu.
 - 15) Životinje
Udar životinje ili udar u životinju bilo koje vrste na putevima u javnom saobraćaju.
2. Kasko osiguranje je moguće ugovoriti sa isključenim rizikom krađe i vandalizma iz osiguravajućeg pokriva.

Dopunski rizici

3. Ako se posebno ugovori i plati dodatna premija, osiguranjem je pokriven dopunski rizik poplave, bujice i visoke vode.

Obim pokriva za rizik poplave, bujice i visoke vode

1. Poplavom se smatra, stihijsko, neočekivano plavljenje terena od stalnih voda (rijeka, jezera, mora i dr.) usljed toga što se voda izlila iz korita i provalila odbrambeni nasip ili branu, izlivanja vode usljed izvanredno visoke plime i talasa, na moru i jezerima, neobične jačine i od nadolaznja vode iz vještačkih jezera. Poplavom se smatra i neočekivano plavljenje terena usljed naglog obrazovanja velike količine vodene mase koja nastane kao posljedica provale oblaka.
2. Bujicom se smatra stihijsko neočekivano plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na nizbrdnim terenima usljed jakih atmosferskih padavina i sliva ulicama i putevima.
3. Visokom vodom se smatra:
 - izuzetna pojava neobičajenog porasta vodostaja u neočekivano vrijeme, podzemna voda kao posljedica visoke vode.Obaveza Osiguravača za štete od visoke vode i podzemne vode kao njene posljedice počinje sa porastom visoke vode iznad unaprijed utvrđenih mjesečnih kvota vodostaja ili protoka izmjerenih prema pokazivaču vodostaja najbližem mjestu štete.
4. Za svaki pojedini mjesec normalan je onaj najviši mjesečni vodostaj za posljednjih 20 godina koji pokazuje pokazivač vodostaja najbliži mjestu štete, uz isključenje izuzetno visokih vodostaja. Osiguranjem su obuhvaćene samo štete prouzrokovane na osiguranom vozilu za vrijeme dok traje poplava, bujica ili visoka voda i neposredno poslije povlačenja vode.
5. Osiguranjem nisu obuhvaćene:
 - štete od plavljenja vode izlivenne iz kanalizacione mreže osim ako je do izlivanja došlo usljed poplave ili bujice,
 - štete na vozilu dok se nalazi na prostoru između potoka odnosno rijeke i nasipa, osim ako se posebno ugovori,
 - štete na vozilu dok se nalazi u živom ili suhom koritu potoka ili rijeke, osim ako se posebno ugovori.
6. Na ugovoreni dopunski rizik poplave, bujice i visoke vode odnose se odredbe člana 23. naročito stav 24. navedenog člana ovih Uslova.

Član 21.

Posebni oblici kasko osiguranja

1. U posebne oblike kasko osiguranja vozila ubrajaju se:
 - a. Osiguranje vozila za vrijeme probnih vožnji i vožnji i boravka u skladištima. Kod prvog osiguranja premija se na početku perioda računa kao akontacija na osnovu broja vozila u prethodnom periodu ili na osnovu planiranog broja vozila za tekući period osiguranja. Konačan obračun se

vrši na kraju perioda na osnovu stvarnog broja nabavljenih vozila. Ako se osiguravaju nedovršena vozila premija se obračunava od godišnje premije utvrđene prema nabavnoj cijeni nedovršenog vozila. Ako se vozila osiguravaju od rizika pokrivenih djelomičnim kasko osiguranjem, i ako se nalaze u skladištima, odnosno konsignacijama na otvorenom prostoru, koji je ograničen i stalno čuvan, tada se na premiju osiguranja odobrava popust utvrđen cjenikom premija.

- b. Osiguranje vozila za vrijeme dopremanja na vlastitim osovinama („per axe“). Ako se kod ovog osiguranja žele uključiti u pokriće i štete zbog umanjenja vrijednosti vozila nakon popravka koji je izvršen u vezi s kasko štetom tada se obračunava doplatka na premiju utvrđenu Cjenikom premija. Ovo dodatno pokrće mogu ugovoriti samo pravna lica koja se bave proizvodnjom i prodajom vozila.
 - c. Osiguranje vozila na popravci u automehaničarskim i auto-remontnim radionicama i radionicama za pranje i podmazivanje. Pokrivene su i štete koje bi nastale na vozilu dok se na njemu neposredno vrši popravak ili pranje odnosno podmazivanje, uključujući i štete koje bi nastale usljed pada vozila sa dizalice. Ovim osiguranjem nisu pokrivena šteta na dijelovima vozila na kojima se vrši opravak i štete zbog nestručnog popravka, pranja i podmazivanja vozila. U tom smislu u polisu osiguranja treba unijeti potrebnu klauzulu.
2. Kod posebnih oblika kasko osiguranja vozila, Osiguravač je dužan da naknadi štetu nastalu usljed osnovnih opasnosti potpuno kasko osiguranja osim opasnosti krađe, provalne krađe, protivpravnog oduzimanja vozila, razbojničke krađe, razbojništva.
 3. Uz zaključenje ugovora po posebnim oblicima kasko osiguranja nije moguće zaključiti osiguranje naknadno ugrađene opreme, prtljaga, te drugih stvari u vozilu i na vozilu, koje se ne smatraju sastavnim dijelom vozila.
 4. Na posebne oblike kasko osiguranja ne primjenjuju se odredbe o bonusu i malusu.
 5. Posebni oblici kasko osiguranja zaključuju se učešćem Osiguravnika (franšizom) 10% u svakoj šteti od visine štete. Ova franšiza se primjenjuje neovisno od ugovorene odbitne i obavezne odbitne franšize predviđene članom 10. ovih Uslova.

Član 22.

Način ugovaranja obima pokrića

1. Osiguranje se može zaključiti na sljedeći način:
 - na novonabavnu vrijednost – vrijednost utvrđenu prema cjenovniku orijentacionih cijena motornih vozila kojeg izdaje ovlaštena organizacija ili prema računu ili predračunu proizvođača ili ovlaštenog privrednog društva koje se bavi prodajom vozila. Ako se novonabavna vrijednost utvrđena po računu ili predračunu proizvođača ili ovlaštenog privrednog društva koje se bavi prodajom vozila razlikuje više od 10% u odnosu na novonabavnu vrijednost utvrđenu prema cjenovniku orijentacionih cijena motornih vozila kojeg izdaje ovlaštena organizacija pri zaključenju ugovora o osiguranju potrebno je koristiti novonabavnu vrijednost utvrđenu prema cjenovniku orijentacionih cijena motornih vozila.
 - na ugovorenu vrijednost – novonabavna vrijednost vozila korigovana faktorom iz Cjenika Osiguravača zavisno od starosti vozila. Osiguranje na ugovorenu vrijednost se može zaključiti samo za putnička vozila starosti preko 4 godine.
 - na ugovorenu vrijednost na sumu osiguranja utvrđenu na osnovu mišljenja ovlaštenog vještaka za vozila muzejske vrijednosti, trofejna vozila, vozila sastavljena od dijelova dva ili više vozila i slično.
2. Orijetacione cijene vozila koje su uvrštene u cjenovnik orijentacionih cijena motornih vozila izdatog od ovlaštenih organizacija vrijede za osnovni tip vozila isporučen u standardnoj tvorničkoj izvedbi, opremljen standardnom opremom koju isporučuje proizvođač za određeni tip vozila.
3. Novonabavna vrijednost vozila prema računu/predračunu se utvrđuje na jedan od načina:
 - Novonabavna vrijednost vozila domaće proizvodnje je prodajna cijena novog vozila proizvođača, preračunata po važećem kursu sredstava plaćanja, uvećana za troškove carine, poreza, transportne i ostale uobičajene troškove, ukoliko nije drugačije ugovoreno.
 - Novonabavna vrijednost vozila inostrane proizvodnje je izvozna cijena novog vozila proizvođača, preračunata po važećem kursu sredstava plaćanja, uvećana za troškove carine, poreza, transportne i ostale uobičajene troškove, ukoliko nije drugačije ugovoreno.
 - Odstupajući od prethodne tačke, za vozila diplomatskih i konzularnih predstavništava, misija

stranih država, predstavništava međunarodnih organizacija i stranih dopisništava za koja nisu plaćeni carina i porezi, novonabavna vrijednost je stvarna cijena novog vozila umanjena za iznos neplaćene carine i poreza.

- Za vozila uvezena na povlasticu, novonabavna vrijednost je stvarna nabavna cijena novog vozila umanjena za srazmjerno oslobođanje od obaveze plaćanja carine i poreza koji omogućava povlastica.
 - Ukoliko je vrijednost vozila na računu izražena u stranoj valuti, ista se preračunava u valutu Konvertibilne marke prema srednjem kursu Centralne banke BiH na dan izrade polise.
4. Ako se radi o vozilu koga nema u prodaji niti u cjenovniku orijentacionih cijena motornih vozila, novonabavna vrijednost se utvrđuje prema nabavnoj cijeni sličnog odnosno srodnog vozila.

Član 23.

Isključenje obaveze Osiguravača

1. Osiguravač nije u obavezi da naknadi štete i troškove, ako su nastali:
 - 1) zbog kvara na vozilu za vrijeme pogona (tzv. pogonske štete) na primjer: greška u materijalu, greška u konstrukciji i izradi, istrošenosti materijala, kočenja, lošeg rukovanja, oštećenja na gibnjevima i amortizerima, prsnuca gume, oštećenja dijelova vozila usljed vožnje sa praznom gumom, nedovoljnog podmazivanja, nedostatka vode u hladnjaku, eksplozije u prostoru za unutrašnje sagorijevanje (cilindar motora) uključujući i one nastale kao posljedica sipanja pogrešnog goriva, oštećenja na električnim instalacijama, pretjeranog opterećenja i drugih pogonskih šteta. Međutim, Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu od saobraćajne nezgode, požara i eksplozije, koja bi nastala neposredno kao posljedica pogonske štete;
 - 2) zbog smrzavanja tečnosti u hladnjaku ili bloku motora;
 - 3) na motoru ili drugim sklopovima na vozilu, kao posljedica gubitka ulja ili tečnosti iz hladnjaka u toku nastavljanja vožnje poslije oštećenja vozila;
 - 4) gubitkom pogonskog materijala usljed ostvarenog osiguranog slučaja;
 - 5) gubitkom ulja iz motora, diferencijala, mjenjača i tečnosti za hlađenje;
 - 6) od tereta koji se vozilom prevozi, osim u slučaju saobraćajne nezgode;
 - 7) od tereta prilikom utovara i istovara, osim kod utovara ili istovara dizalicom, ako se tom prilikom veza otkine ili dođe do loma dizalice, odnosno uređaja za utovar ili istovar i od pada tereta vozilo bude oštećeno;
 - 8) ako prilikom utovara ili istovara iz vozila sa moistovarnim sandukom dođe do prevrtanja cijelog vozila, naknadi se samo šteta nastala kao posljedica prevrtanja;
 - 9) usljed toga što je vozilo stavljeno u pogon prije konačne popravke, osim kada se radi o šteti nastaloj poslije privremene popravke koja treba da omogućiti kretanje ili vuču vozila do radionice koja treba da izvrši drugu privremenu ili konačnu popravku;
 - 10) usljed tehničke neispravnosti vozila, izuzev ako je tehnička neispravnost nastala iznenada u toku vožnje i prouzrokovala ostvarenje rizika iz člana 20. ovih Uslova, opterećenja preko dozvoljene nosivosti, istrošenosti guma preko propisane granice istrošenosti, kao i u drugim slučajevima u kojima je šteta nastala kao isključiva posljedica nepridržavanja ili povrede odredbi o zaštitnim mjerama;
 - 11) za vrijeme prevoza drugim prevoznim sredstvom na kopnu, unutarnjim vodama i moru, osim prevoza po nalogu Osiguravača i prevoza skelom (brodaricom);
 - 12) posredno ostvarenjem osiguranog slučaja, kao: gubitak zarade, danguba, kazna, troškovi korištenja iznajmljenog vozila, plaćanja po osnovu odgovornosti, naknade za garažiranje i čuvanje vozila, osim uz saglasnost Osiguravača odobrene naknade za čuvanje vozila najnužnije potrebno vrijeme na mjestu nezgode, ako se ne radi o mjestu prebivališta odnosno sjedišta Osiguravnika;
 - 13) umanjenjem vrijednosti vozila poslije popravke koja je izvršena u vezi sa ostvarenjem osiguranog slučajem, ukoliko nije drugačije ugovoreno;
 - 14) ostvarenjem rizika krađe, provalne krađe, protivpravno oduzimanja vozila, razbojničke krađe i razbojništva, ako je počinilac supružnik, srodnik po krvi u prvoj liniji, brat ili sestra, usvojlac ili usvojenik Ugovarača osiguranja, odnosno Osiguravnika ili lica koje sa ugovaračem osiguranja odnosno Osiguravnikom živi u zajedničkom domaćinstvu, a ne radi se o licu za čije postupke Osiguravnik odgovara po bilo kom osnovu;
 - 15) pronevjerom, utajom, prevarom ili lažnim prijavljivanjem krivičnog djela krađe vozila ako je

počinilac ugovarač, Osiguravnik ili osoba kojoj je vozilo dato u najam ili na korištenje;

- 16) za vrijeme dok je već iznajmljeno vozilo dato u podnajam ili na korištenje;
 - 17) nakon ili kao posljedica toga što vozač, odnosno druga osoba, koja je ostavila/napustila vozilo, nije poduzela sve mjere kojima se sprječava da vozilo samo krene s mjesta na kojem je ostavljeno ili da ga neovlaštene osobe stave u pokret (npr. nije isključio rad motora, nije zatvorio prozore i zasune, odnosno nije podigao krov kod kabrioleta, nije zaključao vozilo i ključeve uzeo sa sobom, nije podigao ručnu kočnicu i sl.) odnosno štete nastale kao posljedica korištenja vozila bez propisane zimske opreme sukladno propisima države u kojoj se dogodio osiguran slučaj;
 - 18) za vrijeme dok je vozilo mobilisano ili rekvirirano od strane vlasti i to od trenutka stizanja na prvo odredište do trenutka preuzimanja vozila ako se drugačije ne ugovori;
 - 19) usljed eksploziva, eksplozivnih naprava, mina, torpeda, bombi, metaka svih kalibara ili drugih oružja;
 - 20) usljed rata, invazije, djelovanja stranog neprijatelja ili ratu sličnih operacija, koji su neposredna posljedica neprijateljskog postupanja bez obzira da li je rat objavljen ili ne, građanskog rata, pobune, revolucije, vojne ili uzurpatorske vlasti, ustanka, kao i građanskih nemira koji nastanu iz takvih događaja;
 - 21) usljed zaplijenjenja, uzapćenja, ograničenja ili zadržavanja i posljedica tih događaja ili pokušaja da se izvrše konfiskacije, rekvizicije ili uništavanja imovine od strane ili po naredbi bilo koje državne, javne ili lokalne vlasti;
 - 22) usljed sabotaže ili akta terorizma, koji bude počinjen u političke, religijske, ideološke ili slične svrhe uključujući namjere uticanja na bilo koju vladu i/ili dovođenje u strah javnosti ili bilo kojeg dijela javnosti;
 - 23) usljed zemljotresa;
 - 24) Osiguravač nije u obavezi da naknadi štetu koja je nastala usljed kretanja vozila kroz poplavljen teren, riječno korito ili potok, ili u slučaju kada na osnovu izjave vozača, zahtjeva za isplatu naknade iz osiguranja ili druge dokumentacije Osiguravač utvrdi je vozaču bilo poznato da se kreće u susret stihijskom djelovanju vode;
 - 25) Osiguravač nije u obavezi ni za oštećenje dijelova vozila nastalog usljed stavljanja vozila u pogon prije detaljnog pregleda, po ostvarivanju rizika;
 - 26) Na vozilu za koje postoji sumnja da je u ilegalnom posjedu Osiguravnika-Ugovarača osiguranja (odjavljeno sa osiguranja u inostranstvu, prekucavan broj šasije i sl.), a Osiguravač, u momentu zaključenja ugovora o osiguranju, za to nije imao saznanje;
 - 27) Na vozilu na kojem se usljed oštećenja nastalih od požara ili eksplozije, ne može utvrditi identifikacija vozila, a Osiguravnik nije na zahtjev Osiguravača pribavio nalaz ovlaštenog sudskog vještaka sa preciznom konstatacijom da li se radi o osiguranom vozilu;
 - 28) Ako je šteta nastala prilikom prelaska osiguranog vozila preko pružnog prelaza u trenutku kada je to bilo zabranjeno svjetlosnom signalizacijom, branicima ili polubanicima;
 - 29) Ako je šteta nastala preticanjem na mjestima gdje je vertikalnom i/ili horizontalnom saobraćajnom signalizacijom nije dozvoljeno vršenje radnje preticanja, a naročito na mjestima pune linije, duple pune linije, u tunelima, na mostovima;
 - 30) Ako je šteta nastala usljed vučenja vozila na nepropisan način a vučno ili vučeno vozilo je predmet ovog osiguranja;
 - 31) U slučaju da nisu izvršene radnje iz člana 8. stav 1, tačka b) ovih Uslova;
 - 32) U slučaju da nisu izvršene radnje iz člana 20. stav 1. tačka 1) podtačke b) i c) ovih Uslova;
 - 33) Osiguravač nije u obavezi da nadoknadi razliku nastalu usljed povećanih troškova popravka vozila u inostranstvu u odnosu na troškove popravka u BiH.
2. Ukoliko se drugačije ne ugovori i Ugovarač ne plati odgovarajući doplatka, Osiguravač nije u obavezi da naknadi:
 - 1) štete koje nastanu nakon iznajmljivanja vozila (kod rent-a-car vozila).

Član 24.

Gubitak prava iz osiguranja

1. Osiguravnik gubi prava iz osiguranja:
 - 1) za vrijeme dok vozilom upravlja lice bez odgovarajuće dozvole za upravljanje konkretnom vrstom vozila, osim:
 - kada vozilom upravlja lice u svrhu pripremanja i polaganja ispita za dobivanje službene isprave,

- uz neposredni nadzor službeno ovlaštene stručne osobe,
- kada vozač, koji je u radnom odnosu kod Ugovarača osiguranja ili Osiguranika za vrijeme dok upravlja tim vozilom omogućiti da vozilom upravlja i lice bez odgovarajuće dozvole za upravljanje dotičnom vrstom vozila. Smatrać će se da vozač nema odgovarajuću dozvolu za upravljanje vozilom kada nije takvu dozvolu pribavio na način propisan zakonom ili kada mu je od nadležnog tijela izrečena zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom kategorije kojoj pripada vozilo kojim je upravljano u trenutku nezgode.
 - Smatra se da je vozač bez odgovarajuće dozvole za upravljanje uvijek kada mu u trenutku nastanka osiguranog slučaja, prema Zakonu o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH i drugim odgovarajućim zakonima i aktima koji to regulišu, nije bilo dopušteno upravljati vozilom kojim je prouzročena nezgoda, ne samo s obzirom na položenu kategoriju nego i s obzirom na ograničenja koja Zakon postavlja za vozača unutar položene kategorije kao i za vrijeme kada mu je vozačka dozvola oduzeta od strane nadležnog tijela odnosno kada mu je izrečena mjera zabrane upravljanja motornim vozilom.
- 2) za vrijeme dok vozilom upravlja vozač pod dejstvom alkohola, opojnih droga ili drugih opojnih sredstava i narkotika. U smislu ovih Uslova smatra se:
- a) da je vozač pod dejstvom alkohola:
 - ako se analizom krvi ili drugim metodama mjerenja količine alkohola u organizmu utvrdi da ima više od Zakonom o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini propisane dozvoljene količine alkohola, kao i bez obzira na količinu alkohola u krvi, ako stručnim kliničkim pregledom utvrdi da pokazuje znakove alkoholne poremećenosti,
 - ako se radi o vozačima kojima je upravljanje vozilom osnovno zanimanje, ako se utvrdi da je za vrijeme upravljanja imao alkohol u organizmu ili je pokazivao znakove alkoholne poremećenosti, bez obzira na količinu alkohola u krvi vozača,
 - ako poslije saobraćajne nezgode izbjegne ili odbije da se podvrgne ispitivanju stepena alkoholiziranosti, osim u slučajevima kada bi uzimanje krvi bilo štetno po zdravlje (na primjer: hemofilija) ili napusti mjesto saobraćajne nezgode, a to nije učinjeno zbog odlaska u zdravstvenu ustanovu usljed zadobijenih povreda.
 - b) da je vozač pod dejstvom opojnih droga, drugih opojnih sredstava ili lijekova:
 - ako se stručnim kliničkim pregledom utvrdi da pokazuje znakove poremećenosti, usljed upotrebe opojnih droga, drugih opojnih sredstava ili lijekova,
 - ako u organizmu budu pronađeni tragovi opojnih droga, drugih opojnih sredstava ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije i za vrijeme vožnje,
 - ako poslije saobraćajne nezgode odbije ili izbjegne podvrgnuti se ispitivanju drogiraniosti ili narkotiziranosti ili napusti mjesto saobraćajne nezgode, a to nije učinjeno zbog odlaska u zdravstvenu ustanovu usljed zadobijenih povreda.
- 3) ako je šteta prouzrokovana namjerno ili prevarom od strane:
 - Ugovarača osiguranja ili Osiguranika ili članova njihove uže porodice koji sa njima žive u istom domaćinstvu,
 - vozača,
- 4) ako je do rizika krađe vozila, opreme ili stvari u vozilu došlo zbog toga što vozilo nije bilo zaključano,
- 5) ako kod prijavljivanja štete krađe vozila Osiguranik ne predoči:
 - sve primjerke originalnih ključeva za vozilo koji su postojali u trenutku proizvodnje vozila i njegovog prvog stavljanja u promet,
 - sve primjerke originalnih ključeva za multi lock koji su postojali u trenutku proizvodnje multi lock-a i njegovog stavljanja u promet ili sve primjerke ključeva drugih sigurnosnih sistema koje je vozilo posjedovalo,
 - originalnu saobraćajnu dozvolu odnosno Potvrdu o registraciji i Potvrdu o vlasništvu.
- 6) ako je vozilo oduzeto pravomoćnom sudskom odlukom ili rješenjem, nakon postupanja policije, finansijske policije ili carine u zemlji ili inostranstvu;

- 7) ako je šteta nastala grubom nemarnošću vozača. Grubom nemarnošću vozača se naročito smatra:
 - prolazak kroz upaljeno crveno svjetlo,
 - dvostruko prekoračenje brzine,
 - upravljanje teretnim vozilima i autobusima u trajanju većem od dozvoljenog prema važećem Zakonu o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.
2. U slučaju iz stava 1. tačke 1) i 2) ovog člana, ukoliko je Osiguranik pravno lice, Osiguravač je u obavezi da naknadi štetu prouzrokovanu ostvarenjem rizika predviđenih u članu 20. ovih Uslova uz pravo regresu prema vozaču u punom iznosu isplaćene naknade iz osiguranja. Osiguravač će imati pravo na regres:
 - u slučaju kada je štetu na vozilu prouzrokovao vozač koji je u radnom odnosu kod Ugovarača osiguranja odnosno Osiguranika, a za vrijeme dok upravlja tim vozilom,
 - u slučaju kada je štetu na vozilu prouzrokovao vozač koji je uzeo vozilo u najam od Osiguranika koji se bavi iznajmljivanjem vozila u vidu djelatnosti, ukoliko je to posebno ugovoreno,
 - u slučaju kada je štetu na vozilu prouzrokovao vozač koji vozilo koristi po osnovu ugovora o lizingu, odnosno ugovora o zakupu sa pravnim licem registrovanim za poslove finansijskog ili operativnog lizinga.

Član 25.

Suma osiguranja

1. Suma osiguranja navedena na polisi osiguranja predstavlja gornju granicu obaveze Osiguravača. Suma osiguranja se određuje sporazumno između Osiguravača i Ugovarača osiguranja.
2. Suma osiguranja u zavisnosti od predmeta osiguranja i načina ugovaranja obima pokriva se utvrđuje na sljedeći način:
 - Ako je ugovor o osiguranju zaključen na novonabavnu vrijednost suma osiguranja je novonabavna vrijednost vozila i dodatne opreme.
 - Ako je ugovor zaključen na ugovorenu vrijednost suma osiguranja je novonabavna vrijednost korigovana faktorom iz Cjenika Osiguravača, zavisno od starosti vozila.
 - Suma osiguranja za vozila muzejske vrijednosti, trofejna vozila, vozila sastavljena od dijelova dva ili više vozila, i slično određuje se na osnovu mišljenja ovlaštenog vještaka.
 - Suma osiguranja specijalnih i nestandardnih dijelova vozila je vrijednost nadogradnje opreme koja ne predstavlja standardnu opremu već se isporučuje po posebnom zahtjevu i mora biti u specifikaciji koja čini sastavni dio ugovora o osiguranju.
 - Suma osiguranja za reklamne natpise u vozilu i na vozilu određuje se u visini cijene izrade natpisa.
 - Suma osiguranja dodatne opreme određuje se prema vrijednosti stvari utvrđene po račun, a za prtljagu i ostali pribor i materijal prema ugovorenom limitu pokriva.

Član 26.

Utvrđivanje iznosa naknade štete

1. Nakon ostvarenja osiguranih rizika, šteta na vozilu može biti totalna (uništenje ili nestanak vozila) ili djelomična (oštećenje vozila).
2. Iznos naknade totalne štete se utvrđuje u zavisnosti od načina ugovaranja obima pokrivača:
 - a) Kod zaključenog osiguranja na novonabavnu vrijednost iznos naknade utvrđuje se u zavisnosti od ostvarenih osiguranih rizika na jedan od sljedećih načina:
 - 1) U slučaju da je vozilo pretrpilo totalnu štetu nastalu ostvarenjem rizika krađe, provalne krađe, protivpravnog oduzimanja vozila, razbojničke krađe i razbojništva iznos naknade štete određuje se tako da se suma osiguranja na polisi osiguranja umanji za iznos amortizacije (istrošenosti) vozila, te eventualno ugovorenu franšizu.
 - 2) Ako je totalna šteta nastala ostvarenjem ostalih osiguranih rizika, iznos naknade štete se određuje tako da se suma osiguranja na polisi osiguranja umanji za iznos amortizacije (istrošenosti) vozila, za procijenjeni iznos vrijednosti ostatka vozila, te za eventualno ugovorenu franšizu.
 - b) Kod zaključenog osiguranja na ugovorenu vrijednost iznos naknade utvrđuje se u zavisnosti od ostvarenih osiguranih rizika na jedan od sljedećih načina:
 - 1) U slučaju da je vozilo pretrpilo totalnu štetu nastalu ostvarenjem rizika krađe, provalne krađe, protivpravnog oduzimanja vozila, raz-

- bojničke krađe i razbojništva iznos naknade štete određuje se tako da se novonabavna vrijednost vozila umanji za iznos amortizacije (istrošenosti) vozila, te obavezu franšizu.
- 2) Ako je totalna šteta nastala ostvarenjem ostalih osiguranih rizika, iznos naknade štete se određuje tako da se novonabavna vrijednost vozila umanji za iznos amortizacije (istrošenosti) vozila, za procijenjeni iznos vrijednosti ostatka vozila, te obavezu franšizu.
 3. Amortizacija se utvrđuje prema: vrsti vozila, starosti vozila, pređenim kilometrima, tehničkoj zastarjelosti, općem stanju vozila, primjenom odgovarajućih matematičkih metoda.
 4. Iznos naknade djelomične štete se utvrđuje u zavisnosti od načina ugovaranja obima pokrivača:
 - 1) Kod zaključenog osiguranja na novonabavnu vrijednost iznos naknade štete određuje se u visini troškova popravke, umanjene za tržišnu vrijednost ostatka dijelova koji se zamjenjuju i za eventualno ugovorenu franšizu. Od iznosa troškova za nabavku novih rezervnih dijelova i iznosa troškova lakiranja ne odbija se odgovarajući iznos na ime umanjenja vrijednosti zamijenjenih dijelova, odnosno lakiranja zbog istrošenosti (amortizacije), osim kada se umjesto uništenih, odnosno oštećenih nabavljaju novi pneumatici (gume), akumulator, cerada i krovna oplata, audio i video aparati i uređaji, te navigaciona oprema i to u procentu u kome su ovi dijelovi amortizovani.
 - 2) Kod zaključenog osiguranja na ugovorenu vrijednost iznos naknade štete određuje se u visini troškova popravke, umanjene za tržišnu vrijednost ostatka dijelova koji se zamjenjuju, i za eventualno ugovorenu franšizu. Pri obračunu djelomične štete kod dijelova ili sklopova predviđenih za zamjenu, kao troškovi dijelova uzimaju se vrijednosti polovnih ili alternativnih (neoriginalnih) dijelova, osim u slučaju kada ovakvi dijelovi nisu dostupni na tržištu. U slučaju ugradnje novih originalnih dijelova pri obračunu štete nabavna vrijednost ugrađenih dijelova će se umaniti za 7,5% za svaku godinu starosti vozila, ali najviše do 50% (procenata). Isti način obračuna se vrši i kada se umjesto uništenih odnosno oštećenih dijelova nabavljaju novi pneumatici (gume), akumulator, cerada i krovna oplata, audio i video aparati i uređaji, te ostala oprema koja je predmet osiguranja.
 - 3) U trošak popravke računaju se i troškovi demontaže, montaže i prevoza.
 - 4) Visina štete se sporazumno može utvrditi po kalkulaciji popravke ili račun, a fiskalnom računom.
 - 5) Osiguravač nije u obavezi da naknadi vrijednost cijelog vozila ili sklopa, ako se oštećeni ili uništeni sklop odnosno dio ne može nabaviti u vrijeme vršenja popravke, a radi se o sklopu odnosno dijelu koji je kataloški predviđen za zamjenu.
 - 6) Osiguravač ne nadoknađuje troškove popravke i zamjene oštećenih dijelova koji su uticali na tehnička poboljšanja i povećanja vrijednosti.
 - 7) Ako vrijednost vozila, umanjena za vrijednost ostatka vozila na dan utvrđivanja iznos naknade štete iznosi manje od troškova popravke, postupit će se kao da je vozilo uništeno i šteta obračunati kao totalna.
 - 8) Visina naknade štete se određuje prema važećim cijenama u BiH na dan nastanka štete.
 - 9) Kad je na vozilu osiguranika utvrđena djelimična šteta Osiguravač ima pravo odrediti mjesto popravke vozila ili organizovati i izvršiti popravak vozila. U slučaju neslaganja osiguranika sa procedurom opisanom u ovoj tački Osiguravač može isplatiti naknadu iz osiguranja u obimu koji proizilazi iz primjene odredaba ovih Uslova osiguranja.
 5. Spašeni dijelovi uništenog, oštećenog vozila, odnosno ostaci vozila, ostaju Osiguraniku i njihova vrijednost se utvrđuje po kataloškoj vrijednosti prema stanju u kome se nalaze u trenutku utvrđivanja visine štete i ta se vrijednost odbija od visine štete. Ukoliko je Osiguravač u mogućnosti da obezbijedi veću tržišnu vrijednost ostatka uništenog odnosno oštećenog vozila od kataloški procijenjene, ta tržišna vrijednost će biti mjerodavna prilikom obračuna štete.
 6. Ako se u slučaju ostvarivanja rizika krađe, vozilo pronađe prije isteka roka od 30 dana računajući od dana prijave nestanka vozila nadležnom organu, Osiguranik je dužan da preuzme vozilo. Ako je osigurana stvar oštećena ili uništena, iznos naknade štete se obračunava prema ovim Uslovima.
 7. Ako se vozilo ne pronađe u roku od 30 dana, Osiguranik ima pravo zahtijevati naknadu štete kao da se radi o potpunom uništenju vozila bez spašenih dijelova.
 8. Ako se u slučaju ostvarivanja rizika krađe, provalne krađe, protivpravnog oduzimanja vozila, razbojnič-

ke krađe i razbojništva ukradeno odnosno protivpravno oduzeto vozilo pronađeno nakon isteka roka od 30 dana od dana prijave nadležnom organu. Osiguranik ima pravo da preuzme odnosno zadrži vozilo pod uslovom da vrati isplaćenu mu naknadu. Osiguraniku se nadoknađuje eventualna šteta nastala na vozilu poslije njegovog nestanka. U slučaju da osiguranik zadrži isplaćenu mu naknadu, vozilo prelazi u vlasništvo Osiguravača.

- Kod osiguranja naknadno ili nestandardno ugrađene opreme i dijelova, Osiguravač će, ako se desio osigurani slučaj, nadoknaditi nastalu štetu u cijelosti, ali najviše do visine sume osiguranja.
- Isplatom naknade štete u visini ugovorene sume osiguranja, osiguranje prestaje.
- Ako se osigurani slučaj ostvari prije dospelosti plaćanja premije smatrat će se da je cjelokupna premija za posmatranu osiguravajuću godinu dospjela u trenutku ostvarenja osiguranog slučaja.

Član 27.

Naknada ostalih troškova u vezi sa nastalim osiguranim slučajem

- Kada nastane osigurani slučaj, Osiguravač ima obavezu da nadoknadi:
 - troškove vuče ili prevoza oštećenog vozila do najbliže radionice koja može da izvrši nužnu ili konačnu opravku do iznosa uobičajenog troška ovih poslova u BiH, ali ne više od 0,2 KM po kilometru,
 - troškove vuče ili prevoza ostataka uništenog vozila, ako je to učinjeno po zahtjevu Osiguravača, do iznosa uobičajenog troška ovih poslova u BiH, ali ne više od 0,2 KM po kilometru,
 - štetu usljed uništenja ili oštećenja vozila, nastalu prilikom njegovog spašavanja i s tim u vezi vuče ili prevoza,
 - štetu usljed upotrebe aparata za gašenje (punjenje), odjevnih predmeta, čebadi i slično za gašenje požara,
 - štetu nastalu usljed kiše i snijega u vozilu neposredno po oštećenju vozila.
- Osiguravač nije u obavezi da naknadi:
 - troškove otklanjanja uzroka štete,
 - troškove intervencije vatrogasnog društva ili drugih organizacija čija je dužnost da besplatno pružaju pomoć kada nastane osigurani slučaj,
 - troškove za odvoz tereta koje je osigurano vozilo prevozilo,
 - štetu usljed nestanka stvari koje čine sastavni dio vozila,
 - troškove izvlačenja vozila koje je skliznulo s puta.

Član 28.

Bonus i Malus

- U slučajevima kada je uz osnovno kasko osiguranje zaključeno i osiguranje dopunskih rizika, prilikom izračuna bonusa i malusa, premija i štete se posmatraju u ukupnom iznosu: premija = premija za osnovno kasko osiguranje + premija za dopunske rizike, i štete = štete iz osnova osnovnog kasko osiguranja + štete iz osnova dopunskih rizika. Tako utvrđen bonus ili malus se zatim primjenjuje i na premiju za osnovno kasko osiguranje i na premiju za dopunske rizike.
- Osiguranik potpunog kasko osiguranja koji ima jedno do najviše pet osiguranih motornih vozila sa trajanjem osiguranja od najmanje godinu dana, koji u protekloj, odnosno proteklim godinama trajanja osiguranja nije primio oštete, a ni prijavio štetu za neko od osiguranih vozila, ima pravo na smanjenje premije - bonus za predmetno vozilo u sljedećem godišnjem osiguravajućem razdoblju. Pod prijavljenom štetom podrazumijeva se šteta koja je isplaćena ili šteta koja je u postupku likvidacije odnosno šteta po kojoj Osiguravač ima obavezu naknade. Smanjenje premije - bonus se obračunava kod obnove osiguranja u procentu od godišnje premije osiguranja kako je prikazano u tabeli:

Broj uzastopnih godina bez štete	Bonus u procentima %
1 godina	5%
2 godina	10%
3 godina	15%
4 godine i više	20%

- Ako je Osiguranik u protekloj godini trajanja osiguranja imao prijavljenu jednu ili više šteta u smislu stava 1. ovog člana, onda u sljedećoj godini osiguranja plaća premiju kao da prvi put zaključuje osiguranje tj. gubi pravo na bonus u cjelini za sljedeći period osiguranja.
- Osiguranik potpunog kasko osiguranja koji ima jedno do najviše pet osiguranih motornih vozila sa trajanjem osiguranja od najmanje godinu dana, koji u proteklim godinama trajanja osiguranja je imao prijavljenu jednu ili više šteta za neko od osiguranih

vozila, pri obnovi osiguranja plaća malus odnosno doplatak na premiju za odnosno vozilo. Pod prijavljenom štetom podrazumijeva se šteta koja je isplaćena ili šteta koja je u postupku likvidacije odnosno šteta po kojoj Osiguravač ima obavezu naknade.

Broj uzastopnih godina sa štetom	Malus u procentima -%
1 godina	0%
2 godine	10%
3 godine	20%
4 godine i više	30%

- Ugovaraču osiguranja odnosno Osiguraniku koji ima potpuno kasko osiguranje sa trajanjem osiguranja neprekidno od najmanje godinu dana, neovisno o broju vozila, računa se malus ako u tekućoj godini osiguranja ima dvije ili više šteta za predmetno osigurano vozilo. Malus se računa u procentu od godišnje premije osiguranja za predmetno vozilo i umanjuje prilikom likvidacije štete. Malus na premiju za predmetno vozilo iznosi:

MALUS	Malus u procentima -%
Kod druge štete	40%
Kod treće štete	60%
Kod četvrte štete	100%
Kod pete i svake sljedeće štete	200%

- Kod obračuna bonusa i malusa za Ugovarače osiguranja odnosno Osiguranike sa pet i manje osiguranih vozila važi sljedeće:
 - na bonus i malus ne utiče šteta koja je prijavljena iz potpunog kasko osiguranja, a koja se odnosi na sljedeće rizike:
 - Udar groma
 - Pad letjelice
 - Oštećenje tapaciranih dijelova vozila
 - Sprečavanje veće štete na osiguranoj stvari
 - Ako je Ugovarač osiguranja odnosno Osiguranik zaključio osiguranje sa trajanjem kraćim od godinu dana, pri obnovi osiguranja ne stiče pravo na obračunavanje bonusa.
 - Kod prijenosa vlasništva vozila na nasljednika, prava i obaveze iz odredbi o bonusu i malusu prenose se na tog nasljednika.
 - Kod prodaje osiguranog vozila pravo na bonus ne prenosi se na novog vlasnika vozila.
 - Ako Ugovarač osiguranja odnosno Osiguranik promijeni Osiguravača, priznaje mu se pravo na bonus ako priloži pismenu potvrdu ranijeg Osiguravača o prethodnom trajanju osiguranja tog vozila i broja uzastopnih godina bez šteta.
 - Ako je vozilo zamijenjeno, prodato i sl. prije isteka godine osiguranja, može se za sljedeću godinu osiguranja obračunati isti procenat bonusa koji je bio primijenjen kod obračuna premije za ranije vozilo ako je ovo drugo vozilo iz iste grupe premija, a od premije osiguranja za novo vozilo. U slučaju kad je osiguranje prekinuto istekom godine osiguranja, pravo na bonus može se odobriti kao da nije dolazilo do prekida osiguranja.

- Ugovaraču osiguranja odnosno Osiguraniku potpunog kasko osiguranja koji osigurava 6 i više vozila, bez obzira na vrstu vozila, osigurane rizike, način osiguranja i broj polisa, bonus se utvrđuje za sva vozila u zavisnosti od kvote šteta tj. odnosa ukupnih šteta za naknadu šteta i polisirane premije u protekle tri godine osiguranja. Bonus se obračunava kod obnove osiguranja u procentu od godišnje premije osiguranja za predmetno vozilo, i to:

Ostvarena kvota šteta	Bonus u procentima (%)
preko 60%	0%
50% - 59%	10%
40% - 49%	15%
30% - 39%	20%
30% i manje	25%

- Ugovaraču osiguranja odnosno Osiguraniku potpunog kasko osiguranja koji osigurava 6 i više vozila, a koji je protekle 3 godine osiguranja imao prijavljenih šteta Osiguravač će zaračunati dodatnu premiju na ime malusa ako je ostvarena kvota šteta i to prema sljedećoj tabeli:

Ostvarena kvota šteta	Malus u u procentima (%)
61% - 90%	0%
91% - 120%	10%
121% - 150%	20%
preko 150%	30%

- Ostvarena kvota šteta je odnos ukupnih šteta i po-

lisirane premije u posmatranom vremenskom periodu. Ukupne štete su razlika rezervisanih šteta na kraju i početku posmatranog perioda uvećane za razliku ukupno likvidiranih šteta i naplaćenih regresa. Polisirana premija je ukupna premija ili cijena osiguranja, tj. iznos koji je dužan uplatiti Ugovarač osiguranja Osiguravaču prilikom sklapanja ugovora o osiguranju u posmatranom vremenskom periodu.

- Za utvrđivanje bonusa i malusa kod Ugovarača osiguranja odnosno Osiguranika sa 6 i više vozila osiguranih jednim ugovorom, vrijedi sljedeće:
 - bonus odnosno malus obračunava se i na vozila koja Osiguranik nabavi u tekućem razdoblju osiguranja,
 - u slučaju prekida osiguranja te ponovnog zaključnja ugovora o osiguranju bonus odnosno malus obračunava se na bazi odnosa ukupnih šteta i polisirane premije za posljednje godine trajanja osiguranja,
 - ako Osiguravač ne raspolaže podacima o premijama i štetama za najmanje tri prethodne godine, jer Osiguranik prethodno nije bio osiguran u dovoljno dugom razdoblju, tada se za utvrđivanje bonusa i malusa koriste podaci za dvije, odnosno jednu godinu.
- Smatrat će se da šteta nije prijavljena, ukoliko je u punom iznosu regresirana po bilo kom osmou u trenutku obračuna.
- Obračun bonusa i malusa ne primjenjuje se na dio premije koji se odnosi na eventualno proširenje rizika osiguranja za godinu u kojoj se prvi put preuzima taj rizik.

Član 29.

Kasko osiguranje vozila u dugoročnom zakupu - leasingu

- Kod osiguranja vozila u dugoročnom zakupu (u daljem tekstu: leasing) prava iz ugovora o kasko osiguranju pripadaju davaocu leasinga (vlasniku vozila), koji se u polisu upisuje kao Osiguranik, ako se drugačije ne ugovori.
- U polisu se obavezno upisuje da je osigurano vozilo u leasingu.
- Klauzula o vinkulaciji polise upisuje se na polisu u skladu sa ugovorom o leasingu.

DIO II.

DOPUNSKO OSIGURANJE

Član 30.

Zaključnje ugovora o dopunskom osiguranju

- Uz zaključnje ugovora o potpunom kasko osiguranju na novonabavnu vrijednost moguće je zaključiti i dopunsko osiguranje: rizika loma i nekih drugih rizika, sa ili bez franšize u zavisnosti od osnovnog ugovora i osiguranje prtljage i putnih kolekcija, uzoraka robe i drugih stvari u motornim vozilima, bez franšize.

OSIGURANJE OD RIZIKA LOMA I NEKIH DRUGIH OPASNOSTI

Član 31.

Predmet osiguranja

- Predmet osiguranja od rizika loma i nekih drugih opasnosti mogu biti:
 - vučna vozila: traktori, motokultivatori, vozila "unimog" i "unilog" i slično u cjelini,
 - radna vozila i radne prikolice u cjelini,
 - radni uređaji: teretni vozila, autobusa, specijalnih, priključnih i radnih motornih vozila,
 - radio-stanice ugrađene u vozilu.
- Osiguranjem je obuhvaćeno i ulje i punjenje u uređajima, ako je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti uređaja. Šteta na ulju i punjenju nadoknadić će se u procentualnoj vrijednosti prema vijeku trajanja po važećim tehničkim propisima.
- Osiguranjem nisu obuhvaćene stvari ni onda kada je njihova vrijednost sadržana u vrijednosti osigurane stvari:
 - priključni uređaji na traktorima i poljoprivrednim mašinama,
 - radni elementi poljoprivrednih mašina, kao: raronici, diskovi, klinovi drljača, noževi, kose i zupci sa sječivom - prsti, motike i noževi sa nosačima i slično,
 - dijelovi mašina koji su izloženi direktnom termičkom uticaju, kao: obloge sudova i uređaja za sagorijevanje, rešetke ložišta, plamenici gorionika, elektrotopni grijači i slično,
 - dijelovi mašina izloženi trošenju i zamjeni, sita, reljefne i druge zamjenjive obloge valjaka, obloge grebena - češljuga, fleksibilne cijevi, remenje, četke obručja, oplate (od gume, tekstila i sintetičkog materijala), ulošci filtera, filter platna, sredstva za termičku izolaciju i zaprtivanje, dijelovi spojnice izloženi brzom trošenju (gumeni prste-

novi, gumeni umeci, lamele i slično) prenosivi kablovi, izuzev onih koji se automatski namotavaju na kalemove, klizni i kotrljajući ležajevi unutrašnjeg prečnika do 100 mm,

- 5) eksploatacioni materijal, kao: gorivo, mazivo, rashladna sredstva, hemikalije, sredstva za čišćenje i slično,
 - 6) transportne trake, lanci i užad,
 - 7) pneumatici (gume) na vozilima;
 - 8) gusjenice na vozilima gusjeničarima,
 - 9) alat koji se može mijenjati, kao: svrdlo, alat i dijelovi mašina koji neposredno služe za lomljenje i sitnjenje, kalupi, matrice, noževi, uzorci i obloge na valjcima, testere, sita, brusno kamenje, žigovi (pečati),
 - 10) ulje za podmazivanje,
 - 11) katalizatori,
 - 12) sredstva za zaptivanje i izolaciju i sredstva za hlađenje u uređajima za hlađenje.
4. Na auto-hladnjačama osiguranjem od loma pokrivenne su samo štete na uređaju za hlađenje, a ne i štete od loma na ostalim dijelovima auto-hladnjača.
 5. Na autobusima od loma pokrivenne su samo štete na uređaju za klimatizaciju, a ne i štete od loma na ostalim dijelovima vozila.

Član 32.

Važenje osiguranja

1. Stvari koje su predmet osiguranja od rizika loma i drugih opasnosti osigurane su samo za vrijeme:
 - 1) dok su montirani i spremni za rad,
 - 2) kada se nalaze u radu,
 - 3) kada se demontiraju i montiraju zbog premještanja i remonta (popravke) i za vrijeme trajanja remonta na mjestu gdje se osigurana stvar nalazi i u radionici Osiguravnika,
 - 4) kada se prevoze u unutrašnjem prevozu zbog čišćenja, opravke i premještanja u krugu mikrolokacije pogona i najviše do 15 km van kruga mikrolokacije.

Član 33.

Osigurani rizici

1. Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu u slučaju štete prouzrokovane uništenjem ili oštećenjem osigurane stvari usljed nezgode u pogonu, pod kojom se podrazumijevaju događaji koji nastanu nepredviđeno i iznenada u vezi sa korištenjem osigurane stvari i to usljed:
 - 1) greške u konstrukciji, materijalu i izradi,
 - 2) neposrednog djelovanja električne energije, kratkog spoja, atmosferskog i drugog prenapona električnog luka i slično,
 - 3) prskanja ili raspadanja usljed dejstva centrifugalne sile,
 - 4) nedostatka vode u parnim kotlovima i aparatima sa parom, osim u slučajevima koje prati eksplozija, mraza, zamrzavanja vode u sklopovima motora, pritiska leda ili snijega ili neposrednog kretanja leda,
 - 6) nad pritiska i pod pritiska (implozije),
 - 7) otkaza (zatajivanja) uređaja za zaštitu ili regulaciju, kao i elemenata za automatsko upravljanje, kojima je mašina opremljena i slično,
 - 8) zaglave u toku bušenja u bušotinama.
2. Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu iz stava 1. ovog člana za punjenje uljem osiguranih mašina samo kada je šteta posljedica oštećenja ili uništenja mašine od opasnosti obuhvaćenim ovim Uslovima.

Član 34.

Isključenje obaveze Osiguravača

1. Osiguravač nije u obavezi da naknadi štete i troškove, ako su nastali usljed:
 - 1) nedostataka i grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora o osiguranju, a ovi su nedostaci ili greške bili ili morali biti poznati Osiguravniku ili licu odgovornom za pogon,
 - 2) neposredne posljedice trajnih hemijskih, termičkih, atmosferskih, mehaničkih i drugih uticaja i uslova smještaja i rada, kao: oksidacija, starenja, korozije, zračenja, prekomjerne vibracije, prijevremenog zamora u materijalu i slično,
 - 3) posljedica svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i drugo,
 - 4) prekomjerne naslage: rđe, kotlovskog kamenca, taloga mulja i slično, pa i ako je usljed toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari,
 - 5) prenapetosti ili preopterećenosti mašina, mašinskih i električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara,
 - 6) nedovoljnog održavanja,
 - 7) stavljanja u pogon prije konačne opravke,
 - 8) prilikom montiranja i probnog ispitivanja na novoj stvari,
 - 9) dinamičnog vitlanja rotacionih dijelova mašina (turborotora) i slično,

- 10) nepridržavanja zakonskih i tehničkih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari i zaštitnih mjera,
- 11) posredne štete u vezi sa nastalim osiguranim slučajem, kao gubitak zarade, danguba, kazna i slično,
- 12) štete nastale na: kaiševima, pokretnim pantljikama, pneumaticima (gumama) na vozilima i slično,
- 13) štete nastale na gusjenicama vozila – gusjeničara,
- 14) štete za koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač ili isporučilac stvari,
- 15) štete nastale u vezi sa troškovima opravke, ako se šteta utvrdi i opravka vrši prilikom redovnog ili periodičnog pregleda u cilju održavanja.
- 16) štete prouzrokovane obijesnom vožnjom u cestovnom saobraćaju. Obijesnom vožnjom smatra se vožnja vozača koji krši propise o sigurnosti saobraćaja vozeći u stanju nesposobnosti za vožnju izazvanu konzumiranjem alkohola uz koncentraciju od najmanje 1,50 g/kg alkohola u krvi, ili droge ili psihoaktivnih lijekova, ili vozeći u zabranjenom smjeru, ili pretječući na nepreglednom mjestu kolonu vozila, ili vozeći brzinom koja prelazi 50 (pedeset) km/h iznad dopuštene u naseljenom mjestu ili području s naznačenim ograničenjem brzine i time uzrokuje štetu na predmetu osiguranja,
- 17) mala oštećenja i ogrebotine do kojih je na vozilu došlo na nepoznat način i tokom dužeg razdoblja.

Član 35.

Obim obaveza Osiguravača

1. Kod vučnih vozila (traktora), motokultivatora, vozila unimog i unilog i slično, osim sedlastih tegljača, osiguranje od rizika loma i drugih opasnosti odnosi se na ova vozila u cjelini i dejstvuju neprekidno tj. kako za vrijeme dok vozilo služi kao radna mašina tako i za vrijeme dok služi kao vučno vozilo za kretanje po putu.
2. Kod radnih mašina i radnih prikolica osiguranje od rizika loma i ostalih opasnosti, odnosi se na ove radne mašine odnosno radne prikolice u cjelini.
3. Kod teretnih vozila, autobusa, radnih motornih vozila, priključnih vozila i kontejnera osiguranje od rizika loma i ostalih opasnosti odnosi se samo na radne uređaje na ovim vozilima koji su u polisi navedeni. Motor čini sastavni dio radnog uređaja teretnog, specijalnog i radnog motornog vozila samo ako služi isključivo za pokretanje radnog uređaja a ne i za pokretanje - vuču teretnog, specijalnog i radnog vozila po pravcu. Ako isti motor služi i za pokretanje (vuču) teretnog, specijalnog i radnog vozila po pravcu i za pokretanje radnog uređaja tih vozila, isti ne čini sastavni dio radnog uređaja čak i za vrijeme dok svojim radom pokreće radni uređaj na vozilu. Šasija odnosno postolje na kojem se nalazi radni uređaj, vozačka kabina, karoserija, transmisija i ostali dijelovi specijalnog i radnog vozila koji omogućuju kretanje (vuču) vozila po pravcu, u svakom slučaju ne smatraju se radnim uređajem, odnosno dijelom radnog uređaja.

Član 36.

Suma osiguranja i obračun naknade

1. Suma osiguranja utvrđuje se od novonabavne vrijednosti vučnog i radnog motornog vozila i radne mašine, radne i specijalne prikolice i kontejnera.
2. Iznos naknade štete i ostalih troškova obračunavaju se u skladu sa odredbama člana 26. i 27. ovih Uslova.

OSIGURANJE PRTLJAGE I PUTNIH KOLEKCIJA, UZORAKA ROBE I DRUGIH STVARI U MOTORNIM VOZILIMA

Član 37.

Predmet osiguranja

1. Predmet osiguranja može biti:
 - a) prtljaga u autobusima, putničkim automobilima, kamp prikolicama, teretnim i specijalnim vozilima,
 - b) putne kolekcije uzoraka robe u putničkim automobilima i kombi vozilima,
 - c) alati i pribor koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti, a koji se prevozi putničkim automobilima i kombi vozilima,
 - d) pokretna tehnika koja se nalazi u putničkim automobilima i kombi vozilima (instrumenti, aparati, kamere i sl.).
2. Predmeti iz stava 1. ovog člana osigurani su samo za vrijeme dok se nalaze u zaključanom motornom vozilu ili pričvršćeni na vozilu. Svi predmeti osim alata i pribora koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti, osigurani su i za vrijeme dok su smješteni u hotelu, gostionici, prenoćištu ili stanu van mjesta stanovanja vlasnika stvari.
3. U ugovoru o osiguranju potrebno je precizno naznačiti predmet osiguranja (naziv, vrsta i ostale važne podatke za identifikaciju predmeta osiguranja).
4. Prtljagom se smatraju stvari za lične potrebe koje

Osiguravnik, vozač ili putnici nose u vozilu ili na vozilu, uključujući i odjeću na sebi. Prtljagom, pored uobičajenih stvari za lične potrebe, se smatraju još i: vikend oprema i oprema za kampovanje, foto aparat i kino-kamera amatera sa priborom, video-kamera amatera sa priborom, CD player, walkman, radio-prijemnik na baterijsko punjenje, kasetofon, dvogled, lovačka puška, lično oružje i sportski rekviziti. Prtljagom se ne smatraju:

- materijal i stvari koje služe za obavljanje profesionalne djelatnosti,
- novac i dokumenta bilo koje vrste.

Prtljaga nije osigurana ako se prevozi bez prisustva vlasnika, a alat i pribor, te pokretna tehnika nisu osigurani ako se prevoze bez prisustva vlasnika ili lica koje je u radnom odnosu kod vlasnika.

Član 38.

Osigurani rizici

1. Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu za štete nastale ostvarenjem osiguranih rizika potpunog kasko osiguranja.
2. Ukoliko se posebno ugovori, stvari iz stava 1. ovog člana osigurane su i od opasnosti poplave, bujice i visoke vode.
3. Kod ostvarenja rizika krađe, Osiguravač je dužan nadoknaditi štetu ukoliko je došlo do krađe vozila, ili su stvari ukradene iz zaključanog vozila, odnosno iz vozila koje se nalazi u zaključanoj garaži, ili su ukradene stvari koje su bile pričvršćene na vozilo, ili iz zaključane prostorije u hotelu, gostionici, prenoćištu ili stanu van mjesta vlasnika stvari.
4. Kod Osiguravnika koji se bavi prevozom putnika, autobusom ili putničkim automobilom, obuhvaćene su i štete koje nastanu usljed zamjene ili nestanka prtljaga prilikom izdavanja ili primanja.

Član 39.

Mjesto osiguranja i teritorijalno pokriće

1. Stvari iz člana 37 stav 1. ovih Uslova osigurane su od početka kretanja na put, pa sve dok put traje u odlasku i povratku.
2. Osiguranje vrijedi za vrijeme dok se vozilo nalazi na teritoriji BiH i ostalih evropskih zemalja članica sistema zelene karte, ako se drugačije ne ugovori.

Član 40.

Suma osiguranja i obračun naknade

1. Suma osiguranja je stvarna vrijednost (vrijednost po računu), osim za osiguranje prtljage gdje se ugovora limit pokriva za svaki predmet posebno.
2. Izuzetno kod osiguranja prtljage, putnih kolekcija uzoraka robe i nekih drugih stvari koji se mogu naći u jednom vozilu ugovoreni limit pokriva ne određuje se po svakom predmetu već po vozilu. Kod obračuna naknade za osigurane predmete nadoknađuje se iznos štete, ali najviše do ugovorenog limita.
3. Kod osiguranja prtljage u autobusima obračun naknada izvršice se u srazmjeri između broja registrovanih mjesta i putnika koji su bili u autobusu, ukoliko se utvrdi da se u autobusu nalazio veći broj putnika nego što iznosi broj registrovanih mjesta za koja je plaćena premija.
4. Odredbe člana 23., 24., 26. i 27. ovih Uslova odnose se i na osiguranje prtljaga putnih kolekcija uzoraka robe, alata i pribora koji služi za obavljanje profesionalne djelatnosti, kao i pokretne tehnike.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 41.

Pravni okvir

1. Za odnose između Osiguravača, Ugovarača osiguranja, Osiguravnika i korisnika, te ostalih osoba kojih se tiče, a koji nisu regulisani Uslovima ili ugovorom o osiguranju, primjenjuju se odredbe Zakona o obliacionim odnosima.

Član 42.

Nadležnost u slučaju spora

U slučaju spora između Ugovarača osiguranja odnosno Osiguravnika i Osiguravača, nadležan je Općinski sud Sarajeva.

Ovi Uslovi za kasko osiguranje cestovnih vozila usvojeni su Odlukom Uprave Društva UNIQA Osiguranja d.d. Sarajevo broj 20241017-0015-000099, a stupaju na snagu i primjenjuju se od 28.10.2024.godine.

Stupanjem na snagu ovih Uslova, prestaju da važe Opći Uslovi za kasko osiguranje cestovnih vozila UAK IV/24. od 01.07.2024. godine.

Direktor Društva
Eldar Dudo

Obavijest korisniku usluga osiguranja o načinu podnošenja pritužbe

Pritužba je izjava nezadovoljstva upućena UNIQA Osiguranju od strane korisnika usluga (ugovarača osiguranja, Osiguranika i korisnika iz ugovora o osiguranju) koja se odnosi na pružanje usluga osiguranja.

Način i rok za podnošenja pritužbi

Korisnici usluga Osiguravača svoje pritužbe mogu podnijeti:

- a) usmeno na zapisnik u svim poslovnim jedinicama Osiguravača
- b) poštom na adresu sjedišta UNIQA Osiguranja d.d. u Sarajevu ul. Obala Kulina bana br.19, fax-om na broj: +33 289 011 ili e-poštom na adresu: pritužbe.uniqa@uniqa.ba.

Rok za podnošenje pritužbe protiv odluke ili postupanja Osiguravača je 15 dana od dana kada je podnosilac pritužbe primio odluku na koju se odnosi pritužba, odnosno od dana kada je saznao za razlog pritužbe, ali ne duže od godinu dana od kada se desio događaj ili nastupila činjenica na koju se pritužba odnosi.

Sadržaj pritužbe

Pritužba treba sadržavati:

- a) ime i prezime, adresu podnosioca pritužbe koji je fizička osoba ili njegovog zakonskog zastupnika, odnosno firmu, sjedište i ime i prezime odgovorne osobe podnosioca pritužbe, ako je pravno lice
- b) razloge pritužbe i zahtjeve podnosioca pritužbe
- c) dokaze kojima se potvrđuju navodi iz pritužbe kada ih je moguće priložiti, a može sadržavati i isprave koje nisu bile razmatrane u postupku u kom je donesena odluka zbog koje se pritužba podnosi, te prijedloge za izvođenje dokaza
- d) datum podnošenja pritužbe i potpis podnosioca pritužbe, odnosno lica koje ga zastupa
- e) punomoć za zastupanje, kad je pritužba podnesena po punomoćniku.

Rok za dostavljanje odgovora na pritužbu

Pritužbe se rješavaju u skladu sa Pravilnikom o rješavanju pritužbi koji donosi Uprava UNIQA Osiguranja.

Nakon što prouči i provjeri navode iz pritužbe Osiguravač će pismeno odgovoriti podnosiocu najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe.